

De Skimmia: geen gemakkelijke plant

Grote arealen, maar bepaald niet zonder problemen

In een kerstuitgave van Boom-In-Business mag een echte kerstklassieker als de winterharde Skimmia niet ontbreken. Op de markt is deze plant al jaren een bestseller, maar er zijn ook de nodige problemen, onder meer omdat deze bosplant nogal gevoelig is op de wortel.

Auteur: Paul van der Sneppen

Afgelopen jaar hebben zich bij drie Nederlandse Skimmia-kwekers problemen geopenbaard. Planten bleven achter in de groei of stierven in de pot. De problemen zouden mogelijk te herleiden zijn naar de gebruikte potgrond. In de drie gemelde gevallen is het substraat door BVB Substrates geleverd.

Voetrot

“Die conclusie mag je zeker niet te snel trekken”, vindt teeltadviseur Dirand van Wijk van Cultus Agro Advies in Lottum. “Volgens mij zit er mogelijk een andere, veel bredere problematiek achter. Er zijn nogal wat nieuwe problemen die in het kwekersbedrijf de kop opsteken. Die kunnen de getroffen skimmia-kwekers ook parten hebben gespeeld.” Van Wijk noemt onder meer de opkomst van de schimmel Phytophthora, beter bekend als ‘voetrot’. Voetrot wordt ook wel aangetroffen bij de Skimmia. Maar niet alle problemen die de Skimmia bedreigen, beginnen in de pot. Ook verontrustend vindt Van Wijk de ontdekking van nieuwe varianten van weekhuidmijtachtigen. Die tasten de bladeren aan en daarmee ook de groei van de plant.

In één adem

Bram van Bommel van BVB Substrates is ook nog onzeker over de oorzaak van de problemen met de Skimmia. Hij heeft er bovendien moeite mee dat de omstreden substraatleveranties steeds in één adem worden genoemd: “Het gaat om drie verschillende mengsels die ook nog eens op verschillende tijdstippen zijn geleverd en vervolgens onder verschillende omstandigheden zijn toegepast. Er kunnen tal van oorzaken zijn die de uitval kunnen verklaren. Wij willen graag verantwoordelijkheid nemen als er bij ons iets mis is gegaan, maar we tasten nog in het duister over de ware toedracht.” Deze zelfde mening wordt ook vertolkt door Peter Jan Kuiper, commercieel directeur bij BVB Substrates: “Onderzoek heeft inmiddels uitgewezen dat de potgrond in de gevraagde samenstelling op de juiste manier is geleverd. Dit is ook door extern onderzoek bevestigd. BVB Substrates geeft geen oogstgarantie, maar zorgt voor potgrond van een goede en controleerbare kwaliteit.” Er wordt dus nogal schrikachtig gereageerd op vragen van Boom-In-Business over de kwestie. De betrokken partijen doen er liever het zwijgen toe. Er wordt al gesproken over een ‘schadegeval’ en claims. Eén van de gedupeerde

Gerrit Wever

kwekers wil zelfs met zijn advocaat overleggen of hij wel met Boom-In-Business over het onderwerp mag spreken. Het lijkt erop dat de affaire nog een staartje gaat krijgen.

Consideratie

Toch ontbreekt de grimmigheid van een dreigende loopgravenoorlog. Alle betrokken partijen verklaren hun zwijgzaamheid ook uit consideratie voor de tegenpartij. Men wil niet met modder naar elkaar gooien. Daar lijkt het dan ook nog wat vroeg voor. De uitval bij de skimmia-kwekers

Bram van Bommel

Dirand van Wijk

Alle betrokken partijen verklaren hun zwijgzaamheid uit consideratie naar de tegenpartij, met wil niet met modder naar elkaar gooien

is immers nog met raadsels omgeven. Of slechte potgrond daarin een rol speelt, is vooralsnog onduidelijk. Wel zouden zich anaërobe condities hebben voorgedaan bij planten, een gebrek aan zuurstof rond de wortels. De Skimmia is daar extra gevoelig voor. "Dat kan liggen aan de dichtheid van de potgrond", zegt Gerrit Wever van

Hulp voor 'moeilijke' wortels

De gevoelige wortels van de Skimmia hebben ook de aandacht gekregen van productontwikkelaars. Het Bossche bedrijf Orgapower deed proeven op de Skimmia met een biostimulator met hoge sporenaantallen van de schimmel *Trichoderma Harzianum T22*. Overigens wordt *Trichoderma* ook door andere bedrijven gepromoot als een biostimulator. Koppert, wereldmarktleider op het gebied van niet-chemische gewasbescherming heeft het product Trianum-G. Dit is een biologische plantversterker met sporen van de schimmel *Trichoderma harzianum*. Dit product zou geschikt zijn voor onder andere klein fruit en sierteeltgewassen.

"Niet zonder resultaat", vindt René Jochems van onderzoeks- en adviesbureau Groeibalans, dat de proeven begeleidde: "Proeven met de Orgapower-biostimulator Kernmix hebben geleid tot betere wortelvorming. Daar is geen twijfel over."

Tweeledig

"De werking van de Orgapower-biostimulator is tweeledig", legt Albert Dortmans van Orgapower uit: "De schimmeldraden van de *Trichoderma* vormen een soort beschermlaag om de wortel van de Skimmia en beschermen deze tegen bodempathogenen. Daarnaast stimuleert de schimmel ook de wortelgroei."

De *Trichoderma* komt van nature in lage hoeveelheden voor in bosgrond. Orgapower heeft de schimmel weten te vermeerderen op een houtcompostfractie tot een niveau waarin ze zeer dominant is ten opzichte van andere schimmels.

Symbiose

Tijdens proeven is gebleken dat de *Trichoderma* niet alleen ziekteverende eigenschappen heeft. Ze groeit ook in symbiose met de wortel doordat de schimmel zich voedt met suikers die door de wortel worden afgescheiden: "Die symbiose wil zeggen dat ze elkaar in groei versterken. Het resultaat is dat de wortelpruik groter wordt."

De biostimulator is volgens Dortmans geschikt voor alle plantensoorten, maar vooral de ziekteverende eigenschappen maken het product volgens hem bijzonder geschikt voor de wortelgevoelige soorten als de Skimmia.

Kanttekeningen

Een wondermiddel voor skimmiakwekers die met veel uitval kampen door anaërobie, zo lijkt het, maar daar wil Jochems nog wel een paar kanttekeningen bij plaatsen: "Het is zeker een middel dat de afhankelijkheid van chemische hulpmiddelen vermindert en dat is een goede zaak, maar het gebruik van de biostimulator vergt aanpassingen in het hele systeem."

Het is volgens de onderzoeker dan ook goed om een beetje verstand te hebben van bodembiologie: "Het gebruik van deze biostimulator vergt nogal wat fijnafstemming. Dan is het prettig als je goed weet waar je mee bezig bent. Mijn ervaring is bijvoorbeeld dat je de bemesting moet aanpassen. Die zal in veel gevallen omlaag moeten. Dat moet je allemaal uitproberen." Jochems adviseert daarom om niet over één nacht ijs te gaan: "Stap niet van de ene op de andere dag over. Ik zou altijd starten met een test."

Albert Dortmans

“Anaërobie kan ook ontstaan door een verkeerde potgrondkeuze of doordat de teelt te nat heeft gestaan”

keurmerkorganisatie RHP. “Maar anaërobie kan ook ontstaan door een verkeerde potgrondkeuze of doordat de teelt te nat heeft gestaan.”

Controles

BVB Substrates is RHP-gecertificeerd. De keurmerkorganisatie controleert zowel de grondstoffen steekproefsgewijs als de processen in de productieketen van de potgrond. BVB Substrates controleert de grondstoffen ook zelf. Dat maakt deel uit van het door RHP gecertificeerde productieproces. Daarin zit ook nog een tweetal extra controles die de certificaathouder zelf uitvoert. De vraag rijst of er niet toch onverhoopt een slechte partij grondstoffen door de mazen van de controles kunnen glippen. Gerrit Wever van RHP wil dat niet op voorhand uitsluiten, maar acht die kans klein: “Er zijn tal van scenario’s te bedenken. Ik kan vanachter mijn bureau onmogelijk bepalen wat de oorzaak van de uitval is bij de drie skimmiakwekers.”

Eensluitend

Van Bommel is wel zelf op twee van de drie locaties geweest waar de betwiste potgrond is geleverd. Maar ook dat heeft hem niet geholpen om tot een eensluitende conclusie te komen: “Ik zie tal van mogelijke oorzaken. Ik weet dat het gerucht gaat dat wij met te jong veen zouden hebben gewerkt. Maar bij een van de kwekerijen in Brabant waar ik zelf loop, zie ik dat het mengsel onderin nog mooi open kijkt. We zien daar ook geen noemenswaardige verslemping.” Ook raadselachtig is volgens Van Bommel het feit dat de problemen zich tot drie kwekers beperken. De grondstoffen voor de daar geleverde substraten zijn ook in andere mengsels toegepast.

“Dat betekent dat, als er iets mis zou zijn met de grondstoffen, we op meer locaties problemen zouden moeten tegenkomen. Dat is niet het geval.”

Verschillende substraten

Wat ook gebeurd kan zijn, is dat mengsels van verschillende leveranciers gelijk zijn behandeld: “Bij één van de klanten is ook een levering gedaan door een concurrent. Dat substraat had een heel andere samenstelling, veel grover. Als op dat substraat de hele irrigatie is gestuurd, dan kan het zijn dat de planten die in ons mengsel hebben gestaan daardoor te nat zijn geworden.” Het probleem is volgens Van Bommel dat in zo’n geval de oorzaak nauwelijks meer is te achterhalen. Het blijft bij speculaties: “Bijkomend probleem is dat wanneer er fouten worden gemaakt in het voortraject, de problemen zich pas veel later openbaren. Ga dan nog maar eens achterhalen wat er mis is gegaan.”